

# Viera a život

Obsah

Časopis  
pre kresťanskú  
orientáciu

Ročník XXXI

Marec – Apríl

číslo 2 2021

Predhovor 1

## TÉMA

**Rok encykliky Laudato si: Sme jedna živá reťaz** 3  
MICHAELA MORAVČÍKOVÁ

---

*Pred pandémiou koronavírusu, ktorá sa začala v roku 2019, bol celý svet v neustálom pohybe. Nezastavili sme sa. Premiestňovali sme sa sedem dní v týždni, dvadsaťštyri hodín denne. Letové radary zaznamenávali bizarné obrazce vytvorené z dráh boeingov či airbusov na oblohe. Mohli sme si kúpiť spiatočnú letenku v cene jedného zbytočného nákupu, uvidieť cez víkend nejakú európsku metropolu či letovisko, vrátiť sa domov a následne sa opýtať samých seba: načo to bolo dobré? Túto otázku si kládli iba tí, ktorí reflektovali uhlíkovú stopu lietadla a množstvo iných „spálených a použitých vecí“ s takýmto výletom súvisiacich. Je, či bolo to súčasťou životného štýlu človeka 21. storočia, ktorý cíti povinnosť byť neustále na scéne a „vešať“ svoje fotky na sociálne siete na pozadí čo najatraktívnejších kulis nášho kontinentu a sveta. Tisíccky osobných analýz z rôznych miest a mestečiek zväčša nenasleduje nijaká syntéza, žiadne poučenie z putovania. Nedostavuje sa nijaká metanoja. Načo je potom také putovanie, cestovanie a nocovanie pod iným nebom? Čo je na konci takej cesty?*

---

Čítaj ďalej

**Marek Orko Vácha: Je tu jar Cirkvi, je slepý ten, kto to nevníma**

16

ANDREA ELIÁŠOVÁ

---

*So známym českým kňazom, prírodovedcom, teológom, spisovateľom, pedagógom, biológom Markom Orkom Váchom hovoríme o jeho pobyte nielen v trapistickom kláštore, o období pandémie a jej odkaze pre našu civilizáciu, o misii kňaza v súčasnosti, znamenaniach tejto doby i dôležitých posolstvách Svätého Otca vyslovených v encyklike Laudato si', ktorou sa ochrana prírody stala integrálnou a priam povinnou súčasťou viery každého kresťana – katolíka.*

---

Čítaj ďalej

**Dom Quo Vadis: otvorený pre záchranu prírody i vzťahov** 26

MONIKA HRICÁKOVÁ

---

*Osobne beriem ekológiu ešte širšie ako iba vzťah prírody a človeka. Tak ako píše aj pápež František v encyklike Laudato si' o integrálnej ekológii. Merriam Webster slovník definuje ekológiu ako vedný odbor zaoberajúci sa vzájomným vzťahom organizmov a ich prostredí a tiež ako súhrn alebo štruktúru vzťahov medzi organizmami a ich prostredím. V tomto zmysle je pre mňa dôležitý projekt bratislavského Domu Quo Vadis, kde okrem udržiavania historickej budovy ju aj naplníme spleťou vzťahov a životom. Učíme sa tu prijímať seba samých a jeden druhého v našej ľudskosti, v službe Cirkvi a ostatným. (Laudato si', 155)*

---

Čítaj ďalej

**Bratislavská Kalvária: zachránená oáza ticha v hlavnom meste** 29

MARIÁN ORAVEC

---

*Bývam na Jaskovom rade v Bratislave, celý život sa pozerám na zalesnený vrch Kalvárie. Uvažujem, akým zázrakom či Božím riadením sa zachoval tento kus zelene v širšom centre Bratislavy. Práve tu, v tejto zachránenej oáze ticha v lese, časti plúc zeme, v širšom centre Bratislavy akoby sa zastavila doba. Darí sa tu ochrane nášho života, domova, prostredia okolo nás. Priestor sa tu mení podľa ročného obdobia. V zime je čierny, v lete zelený, na jeseň pestrofarebný vo farbe odumierajúcich listov. Počuť klepot ďatľa a krákanie vrán, bývajú tu veveričky, nadránom tu stretnete srnku, lišku i diviaka. Cez deň tu stretnete človeka modliaceho sa alebo len hľadajúceho – na prechádzke. Samého, alebo so psom. Len občas vás preberie hukot vlaku alebo jazda sanitky pod kopcom na Pražskej ulici. Vybehnúť si sem, dať si mentálnu očistu po zhone, pracovnom nasadení v ustarostenom svete... Človek vzbudzujúci v sebe ticho, v chôdzi tíško hľadá Boha na tomto mieste.*

---

Čítaj ďalej



## PROFILY

### Písal (aj) o výpredaji ľudskosti

33

PETER CABADAJ

---

*„Básnik? Dobre, som básnik, ak môže byť básnikom človek, ktorý už roky nepíše, lebo reči, v ktorej plynuli jeho verše, nerozumie nikto na stá kilometrov; ak môže byť básnikom človek, ktorý len v duši má napísanú bolesť, ktorá tu nikoho netrápi... Hej, som básnik, ak sú ešte veršami tie tajomné znaky, vyryté v tomto žulovom obelisku. A vy dobre viete, že to, čo bolo kedysi veršami, nie je viac nimi, lebo nikto ich už nevie prečítať, nikto im nerozumie, nijaké srdce už nerozohrejú a sú nemé. Vo svojej fantastickej podobe sú nezmyselnejšie ako ten kameň, do ktorého sú vtesané. Nuž, povedzte, sú to ešte verše, sú to ešte básne?... Hej, vždy mám možnosť návratu. Veď aj ten kamenný obelisk môžu raz preniesť na brehy Nílu. Len jedno je nemožné. Nemožné je, aby mu tam po takej dlhej neprítomnosti zasa porozumeli.“ (J. Okál)*

---

Čítaj ďalej

### Zora Viestová: archivárka, ktorú režim nezastrašil

38

LUDOVÍT KOŠÍK

---

*Začiatkom decembra minulého roku si Spoločnosť slovenských archivárov, Štátny archív v Trnave, Záhorské múzeum v Skalici i Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied pripomenuli sté výročie narodenia PhDr. Zory Viestovej. Na budove františkánskeho kláštora v Skalici, v ktorej archív sídli, jej ešte 21. septembra 2017 odhalili pamätnú tabuľu – ako zakladateľke a proej riaditeľke spomínaného archívu. Na slávnosti vtedy nechýbala ani jej sestra Tatiana Šimková a ďalší rodinní príslušníci. Vedúca Štátneho archívu v Trnave, pod ktorý skalické pracovisko patrí, Mgr. Helena Polakovičová potom priblížila život a dielo PhDr. Zory Viestovej. Jej životný príbeh je aj príbehom o cennom vklade žien do oblasti mapovania histórie.*

---

Čítaj ďalej



John Henry Newman: *Apologia pro vita sua. Prehľad mojich nábožen-  
ských názorov.* Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2019, 606 s.

Jean-Pierre Torrell OP: *Svatý Tomáš Akvinský osoba a dílo.* Praha :  
Krystal OP, 2017. 264 strán. Čítaj ďalej



## ŠTÚDIE A DIMENZIE

### Kardinál Stefan Wyszyński: vodca Cirkvi v Poľsku a priateľ

Slovákov

50

RAFAŁ ŁATKA, MIROSŁAW SZUMIŁO

---

*Vďaka vynikajúcej osobnosti a vodcovskému talentu prímasa Stefana Wyszyńského, ako aj jeho veľkej autorite, sa Cirkev v Poľsku nepodrobila komunistickej moci a zachovala si v spoločnosti vplyv. Plán rozvrátenia Cirkvi a ateizácie Poliakov sa skončil porážkou. Poľský kardinál však pomáhal aj podzemnej Cirkvi na Slovensku. Viac sa o tom bude možné dozvedieť z knihy, ktorá vyjde vo vydavateľstve Dobrá kniha.* Čítaj ďalej

---

### MAGIS: O „experimente“, ktorý mení životy

70

PETER MASÁR

---

*MAGIS je medzinárodný program pre mladých vo veku 18 – 30 rokov, ktorý nám cez aktivity dňa pomáha v duchu ignaciánskej spirituality objavovať Boha vo všetkých veciach. Názov „Magis“ je odvodený od latinského slova „viac“. Teda viac Boha nachádzať, milovať, nasledovať. Sám sv. Ignác chcel byť ešte viac svätý ako tí svätí, o ktorých čítal počas rekonvalescencie po zranení nohy. Magis – viac, je teda to, čo nás privedie bližšie k tomu, čo má pre nás pripravené Boh. Pre každého je to v jeho konkrétnosti niečo iné. Pre mňa bol tento experiment prvá skúsenosť medzinárodného stretnutia Magis. Okrem nových priateľstiev mi dal hlbšie chápanie univerzálnosti Boha. Hoci sme hovorili rôznymi jazykmi, všetci sme mali rovnakú vieru a modlili sa napr. ten istý Otče náš, aj keď každý vyslovoval iné slová. Pochádzali sme z viacerých krajín (Poľsko, Maďarsko, Belgicko, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko). Mali sme rôzne kultúrne zvyklosti, formovali nás iné regionálne okolnosti. A predsa sme poznali toho istého Boha.* Čítaj ďalej

---

## Stabat mater – odraz Dvořákovho génia i hlbokoj zbožnosti 77

ZUZANA BUCHOVÁ HOLIČKOVÁ

---

*Stabat mater* patrí k najznámejším a najčastejšie uvádzaným dielam Antonína Dvořáka. O tomto diele bolo už napísané veľmi veľa, no napriek tomu existujú o okolnostiach jeho vzniku prevažne len dohady a domnienky vyplývajúce zo všeobecne známych životopisných dát. Pomerne často sa vznik kantáty spája so smrťou jeho novonarodenej dcéry a motivácia dokončiť ju zas s nešťastným skonom ďalších dvoch o takmer dva roky neskôr. No súčasťou inšpirácie sa zdá byť aj jeho kontakt s hudbou v Kostole sv. Vojtecha, v ktorom pôsobil ako organista a v ktorom prišiel do styku s uplatňovaním ceciliánskych princípov v liturgickej hudbe. Čítaj ďalej

---



## VŠIMLI SME SI

### Július Rybák vo večnosti

82

PETER CABADAJ

---

*Dňa 29. januára 2021 zomrel v Gelnici vo veku nedožitých 88 rokov prekladateľ, rusista, pedagóg, filológ, literárny vedec, autor literatúry faktu, básnik, esejista, aforista, editor a vydavateľ prof. PhDr. Július Rybák, CSc. František Mikloško ho nazval „čistým človekom“, Jozef Mlacek „kritikom na vlne empatie“, Jozef Leščinský „slovenským Chestertonom.“ Pre svoje kresťanské presvedčenie sa počas normalizácie dostal do konfliktu s komunistickým režimom. Musel opustiť vysokoškolskú pôdu a istý čas pracoval v lesnom závode v Margecanoch. Čítaj ďalej*

---

### Požehnané roky biskupa Petra Dubovského SJ

85

P. JÁN ĎURICA SJ

---

*Mons. Peter Dubovský SJ, titulárny biskup carcabijský bol tajne vysvätený aj za kňaza, aj za biskupa pre mimoriadnu pastoráciu a všetky ostatné služby počas krutého prenasledovania komunistickou stranou, vnucujúcou ateistický svetonázor. Čoskoro si pripomenieme sto rokov od jeho narodenia a je to aj dôvod obzrieť sa za jeho životom a tým, čo tu zanechal v službe pre duše. Čítaj ďalej*

---

### Hľadač svetla Ladislav Záborský

88

PETER CABADAJ

---

*Podľa jeho vlastných slov chcel svojím umením ľuďom „vyjaviť to, čo je neviditeľné, čo je len tušené – krajinu duše, obraz duchovného sveta“. Dňa 22. januára*

2021 uplynulo sto rokov od narodenia výtvarníka, náboženského aktivistu a vážna svedomia Ladislava Záborského. Širšia kultúrna verejnosť ho vníma najmä ako nezameniteľného tvorca sakrálneho umenia. Menej sa už vie, že v rozdielnych časových etapách dlhého života písal básne aj krátke eseje. Čítaj ďalej

---

## Nebola to náboženská vojna, ale dôsledky také sú

92

JÁN KRUPA

*Azerbajdžanskí vojaci znesväcujú arménske kostoly v dobytých regiónoch, protesty UNESCO nezaberajú.* Čítaj ďalej

---



## RECENZIE

**ŽAŽOVÁ, Henrieta (ed.):** *Sapientia sibi aedificavit domuM. Budovy Trnavskej univerzity v Trnave.* Trnava : Trnavská univerzita v Trnave 2020. 111 s.

ERIKA JURÍKOVÁ

**LOSIEWICZOVÁ, Dorota:** *Život je zázrak.* Bratislava : Lúč 2020, 160 s.

EUDOVÍT KOŠÍK

**BEDNÁRIKOVÁ, Janka:** *Historický prehľad vyučovania gregoriánskeho chorálu na území dnešného Slovenska od stredoveku po súčasnosť.* Ružomberok : Verbum 2018. 112 s. a prílohy.

ERIKA JURÍKOVÁ

Čítaj ďalej